

information exchange between non-governmental organizations, the media, the public and local authorities, and public authorities.

Key words: economic crime, public administration, corruption crimes, law enforcement agencies, methods of investigating crimes.

DOI: <https://doi.org/10.33994/kndise.2021.66.34>

УДК 343.982

Олена Володимирівна Неня
кандидат юридичних наук
начальник відділу

ORCID 0000-0001-9721-5718

E-mail: nenya2012@ukr.net

*Державний науково-дослідний інститут
Міністерства внутрішніх справ України*

ЗАСОБИ ЗАХИСТУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНО ЗНАЧИМОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

У статті акцентується увага на практичній значимості та актуальності використання під час огляду місця кримінального правопорушення спеціальних засобів для захисту та збереження криміналістично значимої інформації. Висвітлено основні тактико-технічні характеристики, створених ДНДІ МВС України дослідних зразків мобільного намету та комплекту захисних екранів, за результатом аналізу існуючих на вітчизняному та закордонному ринках зразків таких засобів.

Ключові слова: криміналістично значима інформація, кримінальне правопорушення, захист слідчої інформації, спеціальні засоби та пристосування, намет, захисний екран.

Постановка проблеми. Злочинна діяльність як об'єкт криміналістичного вивчення окреслена і нормативно описана в Кримінальному кодексі України (далі – КК України), вона включає всі роди, групи і види кримінальних правопорушень, передбачених КК України. При цьому, криміналістично значима інформація щодо цих правопорушень та їх елементів, закономірностей їх зв'язку, ступенів і взаємозалежностей дає змогу отримати уявлення про криміналістичну сутність конкретного кримінального правопорушення його криміналістичну характеристику.

Будь-які зміни в оточуючому середовищі залишають матеріальні сліди. Безумовно, в їх число входять і сліди кримінального правопорушення. Виявлення змін матеріальної обстановки щодо кримінальної події можли-

во при огляді місця кримінального правопорушення. Аналіз результатів огляду дає змогу зрозуміти і встановити механізм утворення слідів, їх зв'язок з об'єктами, виявленими під час огляду, особами, причетними до цієї події. Тому огляд місця події є одним з найважливіших і найперших слідчих дій, з якого починається весь хід розслідування кримінального правопорушення, а обсяг і характер зібраної під час нього криміналістично значимої інформації безпосередньо впливають на ефективність розслідування кримінального правопорушення.

З огляду на це важливим аспектом під час проведення досудового розслідування, для максимального збереження та захисту криміналістично значущої інформації, а також місця знаходження різноманітних слідів (у тому числі передбачуваного місця) від негативних чинників як суб'єктивного, так і об'єктивного характеру, а також з метою попередження їх підміни, знищення тощо сторонніми особами, необхідні спеціальні засоби та пристосування, які обмежать як вплив на них, так і доступ до них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі науковці по різному визначають поняття та види «криміналістично значимої інформації». Так, О. В. Бурцева, І. П. Рак визначають, що криміналістично значима інформація – це фактичні дані, що знаходяться в причинно-наслідковому зв'язку з подією кримінального правопорушення, а також відомості довідкового характеру, які використовуються в процесі розслідування кримінальних правопорушень і поділяють її на: а) актуальну криміналістично значиму інформацію, що знаходиться в причинно-наслідковому зв'язку з подією конкретного кримінального правопорушення (що характеризує спосіб правопорушення, осіб, які його вчинили, предмет замаху, знаряддя правопорушення, його обставини); б) потенційну криміналістично значиму інформацію, до якої відносять: довідкову інформацію (яка характеризує ознаки різних об'єктів – людини, матеріалів, речовин, виробів та предметів, що не мають, як правило, причинно-наслідкового зв'язку з подією конкретного кримінального правопорушення, і сприяє вирішенню діагностичних і ідентифікаційних завдань розслідування).

Джерелами актуальної криміналістично значимої інформації є різні сліди кримінального правопорушення, а потенційної – відомості щодо джерел походження, фізичні і хімічні властивості речовин і матеріалів, їх якісний та кількісний склад і т. ін. [1].

У свою чергу, В. М. Цимбал висловлює думку, що криміналістично значима інформація – це відомості та дані, що мають відношення до розслідування кримінального правопорушення. Такі відомості та дані О. М. Паршина поділяє на доказову інформацію, що міститься в доказах, і орієнтуючу – отриману з не процесуальних джерел і, яка не має доказового значення. Остання інформація може бути використана для висунення версій, визначення напрямів розслідування, планування слідчих дій, прогнозування можливої лінії поведінки учасників кримінального провадження і т. ін. При цьому криміналістично значимою може виявитися будь-яка інформація будь-якої природи [2, 3].

Н. І. Клименко та В. Ю. Шепітько вважають, що криміналістично значима інформація – це відомості про матеріальні об'єкти та їх взаємодію,

що мала місце у зв'язку з подією кримінального правопорушення, які мають значення для розслідування правопорушення та встановлення усіх обставин його вчинення [4, 5].

Не зважаючи на відмінності запропонованих понять «криміналістично значимої інформації» основна думка є єдиною, що ефективність розслідування кримінальних правопорушень у значній мірі залежить від обсягу і характеру зібраної по кримінальній справі інформації. На це, у свою чергу, головним чином впливає якість і повнота огляду місця події.

Згідно ст. 237 КПК України, огляд – це слідча (розшукова) дія, що полягає у безпосередньому спостереженні й дослідженні його учасниками матеріальних об'єктів, які пов'язані із обставинами вчинення кримінального правопорушення, що проводиться з метою їх виявлення та фіксації [6].

Отже, огляд місця кримінального правопорушення – це невідкладна слідча дія, що складається з пізнавальних і посвідчувальних операцій слідчого, виконуваних на місці виявлення ознак вчиненого або передбачуваного кримінального правопорушення з метою виявлення і закріплення слідів, предметів, об'єктів, що дають уявлення щодо обставин і характеру події, що сталася.

При цьому, О. С. Луніна пропонує формулу рівня ефективності огляду місця скоєння кримінального правопорушення, єдиним критерієм якого є його мета. Отже, оцінка ефективності огляду й гарантована його об'єктивність оцінюється за наступною формулою: кількість криміналістично значимої інформації (доказової і орієнтуючої інформації), яку слідчий отримав при проведенні огляду місця події по співвідношенню до кількості криміналістично значимої інформації, яку він міг отримати [7].

Успішний огляд місця кримінального правопорушення залежить від правильної підготовки слідчого до його проведення.

Тому, саме організаційні заходи на підготовчому етапі огляду місця події дають змогу слідчому отримати максимум криміналістично значимої інформації для подальшого застосування у процесі досудового розслідування.

Дослідженню питання щодо огляду місця події, у тому числі окремих видів кримінальних правопорушень, а також його організаційним заходам приділяли і приділяють увагу такі вітчизняні та зарубіжні науковці як: Т. В. Авер'янова, В. П. Бахін, Р. С. Белкін, В. М. Глібо, О. О. Давидова, В. А. Журавель, Н. І. Клименко, В. П. Колмаков, О. С. Луніна, О. В. Любчинський, І. В. Пиріг, М. В. Салтевський, М. О. Селіванов, В. Ю. Шепітько.

Проведений аналіз наукових джерел дає змогу констатувати, що поряд із достатньо повним розглядом питань у частині організаційних і тактичних аспектів проведення огляду місця кримінального правопорушення, існує певна прогалина, що стосується захисту місця події. Це питання має безумовну практичну значимість та актуальність, зокрема для збереження матеріальних об'єктів, які пов'язані із обставинами вчинення кримінального правопорушення, у тому числі мікрослідів, пошук яких здійснюється з урахуванням обставин кримінального правопорушення та слідчих версій, що висуваються.

Тому, як і тактика, так і організаційні заходи огляду місця скоєння кримінального правопорушення напряму залежать від технічних засобів та пристосувань, що використовуються.

Мета дослідження. Матеріальний характер слідів кримінального правопорушення, притаманність їм різноманітних фізичних властивостей і необмеженість кола матеріальних об'єктів, на яких вони можуть бути присутні, зумовлює складність не тільки їх пошуку, а й уникнення їх пошкодження та знищення [8].

З огляду на це важливим аспектом під час проведення досудового розслідування є максимальне збереження та захисту криміналістично значимої інформації.

Отже, метою роботи був пошук оптимальних конструктивних рішень для створення зразків технічних засобів, які б ефективно забезпечували захист і збереження криміналістично значимої інформації під час проведення слідчих дій.

Викладення основного матеріалу. Для вирішення питання ефективного захисту слідової інформації на місці скоєння кримінального правопорушення та самого місця кримінального правопорушення колективом науково-дослідної лабораторії криміналістичної та спеціальної техніки Державний науково-дослідний інститут МВС України (далі – ДНДІ МВС України) на замовлення відділу криміналістичного забезпечення Головного слідчого управління Національної поліції України (далі – Замовник) проводилося дві дослідно-конструкторські роботи зі створення мобільного намету та спеціального комплекту захисних екранів для забезпечення збереження криміналістично значимої інформації під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Проведений аналіз інформаційних джерел показав, що для вирішення питання захисту та збереження криміналістично значимої інформації й обмеження доступу до неї та місцевості, де вона знаходиться (або може знаходитися), як закордонні, так і вітчизняні криміналісти використовують різноманітні захисні засоби та пристосування, віддаючи перевагу саме мобільним наметам, тентам, огороджувальним (портативним) парканам та захисним екранам.

Аналіз технічних захисних засобів як вітчизняного, так і закордонного виробництва показав, що вони є дуже різноманітними. Є намети дуже прості як у виготовленні, так і експлуатації, зокрема, які не мають навіть бокових стінок див. рис. 1 [9]. У свою чергу існують і багатофункціональні і складні за конструкцією намети, які дають можливість зберегти 98 % природного освітлення, забезпечують умови для проведення досліджень, зокрема виявлення різноманітних слідів із застосуванням ціаноакрилату, і, навіть екранують дію пристроїв бездротового зв'язку (смартфонів, планшетів, пристроїв GPS тощо).

Достатньо широкого використання набули намети одноразового застосування «Forensic Tent Mag» (Великобританія), які після використання підлягають утилізації, див. рис. 2 [10].

Також, у Великобританії для проведення експертизи на місці події експерти застосовують модульні укриття, які збираються за кілька хвилин (див. рис. 3) [11].

Найчастіше застосовують три типорозміри такого намету – шириною 3 м, а довжина його може бути 3, 4,5, та 6 м. Тканина, з якої виготовлено намет має покриття стабілізоване до ультрафіолетового (далі – УФ) опромінення, з водовідштовхувальною властивістю з проклеєними швами.

Рис. 1. Намет Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (виробництва Китаю)

Рис. 2. Намет одноразового застосування «Forensic Tent Mag» (виробництва Великобританії)

Захисний намет «Speed Tent» фірми «Safetracks» (виробництва Швеції) з прозорим дахом дає можливість зберегти 98% природного освітлення, який за необхідності закривається полотном чорного кольору (див. рис. 4) [12].

Рис. 3. Намет для проведення експертизи

Рис. 4. Намет для проведення експертизи «Safetracks» Speed Tent»

У США для проведення судово-медичної експертизи на місці кримінального правопорушення застосовують мобільні намети «Select-A-Shield»,

які мають екрануючі покриття тканини для ізоляції пристроїв бездротового зв'язку (смартфонів, планшетів, пристроїв GPS тощо) (див. рис. 5) [13].

Намет має запатентовану подвійну (патент США № 8, 530, 756) або потрійну (патент США № 9, 029, 714) систему захисту дверей, підлогу із струмопровідного матеріалу, розміщеного між двома шарами міцного вінілу. Стандартні розміри наметів складають 4×4 м, 7×7 м, 9×9 м, висота – 2 м. Крім того, такі намети за необхідності можуть мати нестандартні розміри.

Рис. 5. Намет «Select-A-Shield» для проведення судово-медичної експертизи

Експерти Центральної судово-медичної лабораторії поліції Польщі застосовують більш складні як за конструкцією, так і за оснащенням, у порівнянні із описаними раніше, намети виробництва Польщі «RUVIS» (див. рис. 6) [14]. Такі намети створюють умови для проведення досліджень, зокрема виявлення різноманітних слідів із застосуванням ціаноакрилату. Також, конструкція такого намету дає змогу виявляти відбитки пальців на великих предметах.

Рис. 6. Захистний намет фірми «RUVIS»

Ґрунтуючись на аналізі отриманої інформації щодо іноземних та вітчизняних наметів, їх тактико-технічних характеристик, а також вимог, що висувалися Замовником, Державним науково-дослідним інститутом МВС України спільно з Фізичною особою-підприємцем Божко Анатолієм Федоровичем було створено дослідні зразки намету для забезпечення збереження криміналістично значущої інформації під час проведення слідчих (розшукових) дій, див рис. 7.

Рис. 7. Вигляд з різних боків намету для забезпечення збереження криміналістично значущої інформації, створений ДНДІ МВС України

Намет забезпечує зручні умови роботи працівників підрозділів криміналістичного забезпечення організації досудового розслідування на місці скоєння кримінального правопорушення незалежно від погодних умов. Перевагами порівняно з іноземними аналогами є його проста конструкція, багатфункціональність. Мобільний намет має ряд особливостей, зокрема кольорове маркування складових металевого каркасу та з'єднувальних пристосувань, що забезпечує швидкий монтаж намету. Тканинне покриття (тент) намету виготовлено з прогумованої тканини щільністю 200 г/м², що забезпечує водовідштовхувальні властивості. Конструкція тканинного покриття забезпечує доступ до внутрішньої частини палатки з будь якого боку завдяки можливості підняття або згортання та фіксації бокових стінок намету за допомогою спеціальних лямок, див. рис. 7. Крім того, на лицьовому боці намету передбачені «входи», що утворюються додатковими металевими застілками-блискавкам. Для покращення стійкості намету, окрім стандартних комплектів кріплення намету до ґрунту (шнури та металеві штирі) та до твердої поверхні (кріпильні шнури та дюбеля-цвяхи), передбачений спеціальний комплект, до складу якого входять чотири металеві важелі вагою не менше 5 кг кожний, оснащені елементами кріплення до каркасу намету. Крім того створений захисний намет оснащений автономним освітленням-ліхтарем, який має три режими освітлення, забезпечує світловий потік 350 лм та може працювати в автономному режимі до 60 год. (мінімальний режим освітлення).

Для перенесення складових намету передбачено дві сумки: сумка-чохол для транспортування каркасу намету, тканинного покриття, комплектів кріплення намету до ґрунту й до твердої поверхні та сумка-чохол для комплекту покращення стійкості намету.

Що стосується захисних екранів, то достатньо розповсюдженими у закордонних криміналістів є захисні екрани «SCGD20», див. рис. 8 [15] та «SCGD20XT», див. рис. 9 [16] (виробництва США), а на вітчизняному ринку така продукція представлена фірмами «Експертні системи» та «EXPERT», див. рис. 10 [17].

Рис. 8. Захисний екран «SCGD20»

Висоту захисного екрану «SCGD20» можна збільшувати до 3 м. Для встановлення такого захисного екрану легка ПВХ арматура з'єднується у каркас і на неї натягується міцний нейлоновий чохол. Конструкція екрану передбачає зручні розтяжки на липучці з боків, так що кілька елементів можуть бути з'єднані разом.

Рис. 9. Захисний екран «SCGD20XT»

Висоту захисного екрану «SCGD20XT» можна збільшити до 1,75 м. До комплекту такого екрану входять розтяжки на липучках, які дають змогу об'єднувати разом кілька екранів, а також кутові пази для полегшення зняття нейлонових покриттів.

Рис. 10. Великоформатний захисний екран для проведення слідчих дій «EXPERT» (Україна)

Каркас великоформатного захисного екрану виготовлений з полівінілхлоридних труб, діаметром 50 мм. Екран виготовлений зі щільного поліестру ОКСФОРД 600 чорного кольору. Щільність тканини запобігає проник-

ненню світла при яскравому штучному освітленні в темний час доби та унеможлиблює спостереження проведення слідчих дій крізь екран сторонніми особами.

Посередині захисний екран оснащений світловідбиваючою смугою, що забезпечує видимість розташування проведення слідчих дій в темний час доби. Розпізнавальний напис «ПОЛІЦІЯ» нанесений українською та англійською мовами.

Такі екрани можуть бути поєднані між собою за допомогою металевих кнопок, розташованих уздовж висоти екрану, які дозволяють змонтувати захисну споруду потрібної довжини.

За результатами аналізу тактико-технічних характеристик захисних екранів іноземного та вітчизняного виробництва, а також враховуючи вимоги Замовника, Державним науково-дослідним інститутом МВС України спільно з ТОВ «Промислово-комерційна фірма «Інжен» було створено дослідні зразки спеціального комплексу захисних екранів для забезпечення збереження криміналістично значущої інформації під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Особливість створеного ДНДІ МВС України спеціального комплексу захисних екранів для забезпечення збереження криміналістично значущої інформації під час проведення слідчих (розшукових) дій полягає у його конструкції. Спеціальний комплект складається з чотирьох захисних екранів та пристосовань до них, які забезпечують його швидкий багаторазовий монтаж без втрат технічних можливостей. Одна секція екрану складається із двох стійок і двох перетинок, на які за допомогою липучок кріпиться полотно захисного екрану, виготовлене з поліестеру з водовідштовхувальним покриттям, щільністю 200 г/м², що запобігає проникненню світла, див. рис. 11.

Рис. 11. Спеціальний комплект захисних екранів у різних варіантах з'єднання та розміщений у чохлі для його транспортування

Каркас кожного екрану виготовлений із металевого профілю, покритого порошковим покриттям, що захищає поверхню від дії вологи та інших факторів, що викликають корозію металу. Було вибрано саме метал для виготовлення каркасу, а не такі матеріали, як вуглепластик або полівінілхлорид, так як такі матеріали не реалізують усіх вимог, що висуваються до таких конструкцій, зокрема вони мають недостатню міцність і є надто легкими, що не забезпечує стійкості конструкції у вітряну погоду.

Чотири екрани спеціального комплекту можуть з'єднуватися в лінію та під кутом 90°. З'єднання здійснюється за допомогою Г-подібних зацепів або спеціальних липучок, див. рис. 11.

Посередині кожний захисний екран оснащений двома світловідбиваючими смугами, що забезпечують видимість розташування проведення слідчих дій в темний час доби. Між цими смугами розташований напис «НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ».

На кшталт намету, розробленого ДНДІ МВС України, спеціальний комплект захисних екранів, окрім наборів кріплення кожного екрану до ґрунту, також оснащений набором засобів для покращення його стійкості на твердій поверхні, який містить ваги до 5 кг, які (за необхідності) кріпляться до нижньої частини стійки екрану. Зручне транспортування спеціального комплекту забезпечується завдяки сумці-чохла, виготовленої з високоміцної тканини.

Висновки. Розглядаючи проблему огляду місця кримінального правопорушення, хотілося б відзначити, що у справах такого роду правопорушень, зазвичай, відсутні очевидці, тому якість огляду місця події значною мірою впливає на подальший хід розслідування.

При цьому, матеріальний характер об'єктів, які пов'язані із обставинами і місцем вчинення кримінального правопорушення, притаманність їм різноманітних фізичних властивостей і необмеженість їх кола, зумовлює складність не тільки їх пошуку, а й уникнення їх пошкодження та знищення.

Для забезпечення неушкодженості та первісного стану об'єктів, які пов'язані із обставинами і місцем вчинення кримінального правопорушення, а також первісної обстановки правопорушення ДНДІ МВС України спільно з українськими виробниками були створені дослідні зразки мобільного намету та комплекту захисних екранів, тактико-технічні характеристики яких стали результатом аналізу існуючих на вітчизняному та закордонному ринках зразків наметів та захисних екранів, а також вивчених властивостей тканинного покриття та матеріалів каркасу, які використовуються для створення таких засобів.

Створені засоби, на нашу думку, значною мірою підвищують ефективність роботи працівників підрозділів криміналістичного забезпечення органів досудового розслідування НПУ з об'єктами, що пов'язані з подією кримінального правопорушення, а також забезпечать дієвий їх захист від впливу негативних чинників.

Перелік посилань

1. Бурцева Е. В., Рак И. П., Селезнев А. В., Сысоев Э. В. Криминалистика. Ч. I: Общая теория криминалистики и криминалистическая техника: учеб. пособие. Тамбов, 2006. 96 с.
2. Цимбал В. М. Понятие, сущность и научное значение криминалистически значимой информации. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-suschnost-i-nauchnoe-znachenie-kriminalisticheski-znachimoy-informatsii/viewer> (дата звернення 17.03.2021).
3. Паршина Е. Н. Проблемы информационного обеспечения и защиты информации в предварительном расследовании: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ижевск, 2004. 26 с.
4. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: науково-практичний посібник / за ред. Н. І. Клименко. Київ, 2005. 216 с.
5. Шепітько В. Ю. Тактика огляду місця події: конспект лекції. Харків, 1994. 20 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 24.03.2021).
7. Лунина Е. С. Особенности осмотра места происшествия при насильственных преступлениях, совершенных в труднодоступном месте: моногр. Краснодар, 2013. 171 с.
8. Ковальчук С. О. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. Одеса, 2018. 44 с.
9. Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (Aluminum Frame with Walls). Retrieved from: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.sirchie.com%2Fscene-guard-scene-cover-tent-10-ft-x-10-ft-steel-frame.html&psig=AOvVaw2P3BT0FPBer0eqWrFoljFs&ust=1617128923026000&source=i>

References

1. Burtseva, Ie. V., Rak, I. P., Selezniev, A. V., Sysoiev, E. V. (2006). Forensic Science. Part I: General theory of forensic science and forensic techniques: textbook. Tambov. 96 p. (in Russian).
2. Tsymbal, V. M. Concept, essence and scientific significance of forensically significant information. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-suschnost-i-nauchnoe-znachenie-kriminalisticheski-znachimoy-informatsii/viewer> (access date 17.03.2021). (in Russian).
3. Parshina, E. N. (2004). Problems of information support and protection of information in the preliminary investigation: extended abstract of candidate's thesis of Juridical Sciences. Izhevsk. (in Russian).
4. Klimenko, N. I. (Ed.). (2005). Review of the scene in the investigation of certain types of crimes: textbook. Kyiv. 216 p. (in Ukrainian).
5. Shepitko, V. Yu. (1994). Tactics of site inspection: lecture notes. Kharkiv. 20 p. (in Ukrainian).
6. Criminal Procedure Code of Ukraine. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (access date 24.03.2021). (in Ukrainian).
7. Lunina, Ie. S. (2013). Features of inspection of the scene of violent crimes committed in a hard-to-reach place: monograph. Krasnodar. 171 p. (in Russian).
8. Kovalchuk, S. O. (2018). The doctrine of material evidence in the criminal process: theoretical, legal and practical foundations: extended abstract of Doctor's thesis. Odesa. 44 p. (in Ukrainian).
9. Scene Guard Scene Cover Tent 10 ft (Aluminum Frame with Walls). Retrieved from: <https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.sirchie.com%2Fscene-guard-scene-cover-tent-10-ft-x-10-ft-steel-frame.html&psig=AOvVaw2P3BT0FPBer0eqWrFoljFs&ust=1617128923026000&source=i>

e=images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCMj-wOqQ1u8CFQAAAAAdAAAAABAD (access date 22.03.2021). (in English).

10. Одноразова палатка. URL: <https://www.forensicmag.com/products/disposable-crime-scene-tent> (дата звернення 18.03.2021).

11. Судебные палатки. URL: <http://www.tents4work.co.uk/forensics> (дата звернення 18.03.2021).

12. Forensic Tent Black 3m x 3m (10ftx10ft). URL: <http://www.waproducts.co.uk/proddetail.php?prod=B20396> (дата звернення 19.03.2021).

13. Select-A-Shield™ RF EMI Shielding Portable Enclosures. URL: <https://cdn.thomasnet.com/ccp/10097499/236697.pdf> (дата звернення 19.03.2021).

14. Kryminalistyczne namioty. URL: <http://clkp.policja.pl/clk/aktualnosci/123160,Walidacja-namiotu-do-ujawniania-sladow-daktyloskopijnych-na-przedmiotach-duzogab.html> (дата звернення 22.03.2021).

15. Guard Photography Barrier. URL: <https://www.adorama.com/RecommendFor/sifccsgd01.html> (дата звернення 19.03.2021).

16. SCGD20XT Scene Guard Guard Photo Barrier. URL: <https://www.arrowheadforensics.com/products/crime-scene-tools/crime-scene-privacy-barriers/crime-scene-barriers-and-walls.html> (дата звернення 12.02.2019).

17. Захисний екран для проведення слідчих дій на місці злочину. URL: http://www.proexpert.com.ua/expert.php?lng=ua&page=products&cat_id=13&tovar_id=49 (дата звернення 12.03.2021).

images&cd=vfe&ved=0CAIQjRxqFwoTCMj-wOqQ1u8CFQAAAAAdAAAAABAD (access date 22.03.2021). (in English).

10. Disposable tent. Retrieved from: <https://www.forensicmag.com/products/disposable-crime-scene-tent> (access date 18.03.2021) (in Russian).

11. Court tents. Retrieved from: <http://www.tents4work.co.uk/forensics> (access date 18.03.2021). (in Russian).

12. Forensic Tent Black 3m x 3m (10ftx10ft). Retrieved from: <http://www.waproducts.co.uk/proddetail.php?prod=B20396> (access date 19.03.2021). (in English).

13. Select-A-Shield™ RF EMI Shielding Portable Enclosures. Retrieved from: <https://cdn.thomasnet.com/ccp/10097499/236697.pdf> (access date 19.03.2021). (in English).

14. Kryminalistyczne namioty. Retrieved from: <http://clkp.policja.pl/clk/aktualnosci/123160,Walidacja-namiotu-do-ujawniania-sladow-daktyloskopijnych-na-przedmiotach-duzogab.html> (access date 22.03.2021) (in Polish).

15. Guard Photography Barrier. Retrieved from: <https://www.adorama.com/RecommendFor/sifccsgd01.html> (access date 19.03.2021). (in English).

16. SCGD20XT Scene Guard Guard Photo Barrier. Retrieved from: <https://www.arrowheadforensics.com/products/crime-scene-tools/crime-scene-privacy-barriers/crime-scene-barriers-and-walls.html> (access date 12.02.2019). (in English).

17. Protective screen for investigative actions at the crime scene. Retrieved from: http://www.proexpert.com.ua/expert.php?lng=ua&page=products&cat_id=13&tovar_id=49 (access date 12.03.2021). (in Ukrainian).

СРЕДСТВА ЗАЩИТЫ И СОХРАНЕНИЯ КРИМИНАЛИСТИЧЕСКИ ЗНАЧИМОЙ ИНФОРМАЦИИ ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ РАСКРЫТИЯ И РАССЛЕДОВАНИЯ УГОЛОВНЫХ ПРАВОНАРУШЕНИЙ

Е. В. Неня

В статье отмечается, что осмотр места происшествия является одним из важнейших и первоначальных следственных действий, с которого начинается весь ход расследования уголовного правонарушения, качество которого напрямую влияет на эффективность раскрытия и расследования уголовного правонарушения.

Приводится анализ понимания отдельными учеными понятия «криминалистически значимая информация», а также ее виды и источники.

Акцентируется внимание на том, что успешный осмотр места уголовного правонарушения зависит от правильной подготовки следователя к его проведению.

Проведенный анализ научных источников позволяет констатировать, что наряду с достаточно полным рассмотрением вопросов в части организационных и тактических аспектов проведения осмотра места уголовного правонарушения существует определенный пробел, касающийся защиты места происшествия. Этот вопрос имеет безусловную практическую значимость и актуальность, в частности для избежания повреждения и уничтожения материальных объектов, связанных с обстоятельствами совершения уголовного правонарушения.

Поэтому целью данной статьи является освещение результатов проведенных опытно-конструкторских работ ГНИИ МВД Украины по созданию опытных образцов мобильной палатки и специального комплекта защитных экранов для обеспечения сохранности криминалистически значимой информации при проведении следственных (розыскных) мероприятий.

Анализ тактико-технических характеристик защитных средств как отечественного, так и зарубежного производства показал, что они очень разнообразны. Есть палатки очень простые как в изготовлении, так и эксплуатации, в частности, не имеющие даже боковых стенок. В свою очередь существуют и многофункциональные и сложные по конструкции палатки, которые дают возможность сохранить 98 % естественного освещения, обеспечивают условия для проведения исследований, в том числе выявление различных следов с применением цианакрилата, и даже экранируют действие устройств беспроводной связи (смартфонов, планшетов, устройств GPS и т. д.).

Созданные образцы защитных средств стали результатом поиска оптимальных характеристик, в частности, свойств тканевого покрытия и материалов каркаса, на основе анализа существующих на отечественном и зарубежном рынках образцов палаток и защитных экранов, а также выдвинутых требований отделом криминалистического обеспечения Главного следственного управления Национальной полиции Украины, в том числе к их мобильности.

Ключевые слова: криминалистически значимая информация, уголовное правонарушение, защита следовой информации, специальные средства и приспособления, палатка, защитный экран.

MEANS OF PROTECTION AND PRESERVATION OF FORENSICALLY SIGNIFICANT INFORMATION FOR THE INCREASEMENT OF THE EFFECTIVENESS OF CRIME SOLVING AND INVESTIGATION

O. Nenia

The research article considers that the investigation of the scene is one of the most important and primary investigative actions, which begins the entire course of the investigation of a criminal offense, and the quality of which directly affects the effectiveness of the solving and investigation of the crime.

The analysis of understanding of the concept of “forensically significant information” by individual scientists, as well as its types and sources is carried out.

Attention is focused on the fact that a successful examination of the place of a criminal offense depends on the correct preparation of the investigator for its conduct. The analysis of scientific sources allows us to state that along with a fairly complete consideration of the issues in terms of the organizational and tactical aspects of the inspection of the scene of a criminal offense, there is a certain gap regarding the protection of the scene. This issue is of an unconditional practical significance and relevance, in particular for avoiding damage and destruction of material objects associated with the circumstances of the crime.

Therefore, the purpose of this paper is to highlight the results of the study and development work carried out by the State Research Institute of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine to create several prototypes of a mobile tent and a special set of protective screens to ensure the safety of forensically significant information during investigative (search) activities.

Analysis of the tactical and technical characteristics of protective equipment of both domestic and foreign production showed that they are very different. There are the tents that are very simple to manufacture and operate; in particular, they do not even have side walls. In turn, there are multifunctional and complex tents, which make it possible to preserve 98% of natural light, provide conditions for research, including the identification of various traces using cyanoacrylate, and even shield the action of wireless communication devices (smartphones, tablets, devices GPS, etc.).

The created samples of protective equipment were the result of a search for optimal characteristics, in particular, the properties of the fabric cover and frame materials. Based on the analysis of the samples of tents and protective screens existing in domestic and foreign markets, as well as the requirements to the forensic support department of the Main Investigation Department of the National Police of Ukraine, including number to its mobility.

Key words: forensically significant information, criminal offense, protection of trace information, special means and devices, tent, protective screen.